

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/11305 din 10.07.2024

La nr.194 din 25.06.2024

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la veteranii de război.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 5 (cinci) file.

Director adjunct

Digitally signed by Savca Alexandru
Date: 2024.07.11 14:29:09 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandru SAVCA

Ex: VAMEȘ Xenia, Tel. 022 257-376

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	1723
"11" 07	2024
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9832 din 10.07.2024

la proiectul de lege cu privire la veteranii de război

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost publicat pe site-ul Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative: *"[...] elaborarea proiectului de act normativ este determinată de necesitatea separării categoriilor de veterani de război de celelalte categorii de veterani care fac obiectul reglementării la momentul actual în Legea nr.190/2003 cu privire la veterani."*

Prin analizarea normele elaborate, s-a constatat că proiectul propune stabilirea statutului juridic al veteranilor de război cetățeni ai Republicii Moldova, drepturile și garanțiile sociale ale acestora. În acest sens, proiectul prevede competențele autorităților publice responsabile de elaborarea și implementarea politicilor publice în domeniu, precum și coordonarea politicii de stat, programelor, planurilor de acțiuni de protecție socială a veteranilor de război de către Consiliul Național pentru problemele veteranilor de război, instituit de către Guvern, se definește statutul veteranilor de război și se prezintă categoriile acestora, este reglementat rolul asociațiilor veteranilor de război în promovarea și valorificarea garanțiilor și intereselor veteranilor de război.

La fel, proiectul conține reglementări despre protecția socială a veteranilor de război, medicală și facilitățile de care vor beneficia veteranii de război, precum și se propune ca mijloacele financiare alocate pentru biletele de tratament sanatorial și pentru compensarea cheltuielilor de transport să poată fi monetizați și repartizați lunar.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele veteranilor de război de a beneficia de un cadrul normativ perfecționat privind statutul juridic, drepturile și garanțiile sociale, ceea ce este conform interesului public. Potrivit autorului: *"[...] proiectul de lege vine să contureze respectul față de veteranii de război, prin promovarea patriotismului în societate, asigurarea plenară a implementării garanțiilor prevăzute și la momentul de Legea nr.190/2003 cu privire la veterani, unele dintre care poartă un caracter declarativ."*

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota de fundamentare care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ;*
- c) obiectivele urmărite și soluțiile propuse;*
- d) analiza impactului de reglementare;*
- e) compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE;*
- f) avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ;*
- h) modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent;*
- i) măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ."*

Prin argumentele prezentate în nota informativă, autorul a demonstrat necesitatea elaborării proiectului, respectând în același timp cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Cu toate acestea, nota informativă nu justifică și nu prezintă o analiză privitor la categoriile de veterani propuse de proiect, nefiind clar ce soluție se propune pentru categoriile de veterani

prevăzuți la art.7 din Legea nr.190/2003 cu privire veterani, care, odată cu intrarea în vigoare a legii adoptate, este abrogat. Or, analizând textul propus de proiect la art.9 în raport cu art.7 alin.(2) al Legii nr.190/2003, proiectul exclude unele categorii, fapt ce la aplicare poate admite situații de tratament diferențiat față de categoriile de persoane nerecunoscute ca veterani de război. În acest sens, este important de menționat că nota informativă este actul care justifică condițiile care au impus elaborarea proiectului, inclusiv finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări și alte exigențe.

Prin urmare, se impune completarea notei informative cu argumente și date justificative în susținerea modificărilor operate prin proiectul de lege propus.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.d) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota de fundamentare trebuie să conțină *"d) analiza impactului de reglementare"*.

Potrivit autorului: *"Proiectul de lege nu prevede modificarea bugetului de stat, în sensul majorării acestuia, dar determină modificarea procedurii de cuantificare și alocare. Astfel, dacă la momentul actual mijloacele financiare sunt virate pentru biletele de tratament sanatoriu, ulterior în mod proporțional aceste mijloace urmează să fie repartizate nemijlocit în contul veteranului de război. Or, în partea ce ține de ajutorul pentru perioada rece a anului, acesta va fi monetizat și repartizat lunar. Prin urmare, suma alocată pentru executarea măsurilor de protecție a veteranilor de război, nu va fi majorată, dar va fi modificată."*

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *"textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]"*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]"

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]"

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]"

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

În mare parte, textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

Însă, unele norme din proiect conțin formulări ambigue și astfel vor permite interpretări abuzive la aplicare, nefiind respectate în așa mod rigorile de tehnică legislativă, ale limbajului juridic. În acest sens, proiectul nu definește termenul de *"persoane cu dizabilități de pe urma războiului"* și persoanele care se încadrează în această categorie, precum și folosește termeni diferiți cu referire la alocația de stat acordată veteranilor de război (analiza detaliată a factorilor de risc și riscuri de corupție identificați în acest sens este prezentată în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție).

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate norme contradictorii în ceea ce privește determinarea alocației lunare de stat acordată veteranilor de război și veteranilor cu dizabilități de pe urma războiului (analiza detaliată a factorilor de risc și riscuri de corupție identificați în acest sens este prezentată în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție).

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul conține reglementări privind activitatea Ministerului Apărării, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Sănătății, Ministerului Educației și Cercetării și altor autorități publice responsabile de elaborarea și implementarea politicilor publice în domeniu, precum și a Consiliului Național pentru problemele veteranilor de război, instituit de către Guvern, responsabil de coordonarea politicii de stat, programelor, planurilor de acțiuni de protecție socială a veteranilor de război.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -
<p>Art.9 potrivit proiectului de lege Articolul 9. Categoriile de veterani de război (1) Veterani de război sunt recunoscuți cetățenii Republicii Moldova: a) care au participat la acțiunile de luptă pentru apărarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova; b) care au participat la acțiunile de luptă din Afganistan; c) care au participat la acțiuni de luptă pe teritoriul altor state - lista categoriilor de persoane, teritoriile și perioadele acțiunilor de luptă la care au participat se stabilește de Guvern; d) care au participat la cel de al doilea război Mondial și cei asimilați lor – lista categoriilor de persoane se stabilește de Guvern; e) care au participat la cel de-al doilea război mondial în cadrul armatei române; (2) Lista categoriilor de veterani este stabilită exhaustiv, de prezenta lege.</p>
<p>Obiecții: Norma citată este formulată confuz cu referire la categoriile de veterani de război. Dacă analizăm textul propus de proiect în raport cu art.7 alin.(2) al Legii nr.190/2003 cu privire la veterani, proiectul exclude unele categorii, fapt ce la aplicare poate admite situații de tratament diferențiat față de categoriile de persoane nerecunoscute ca veterani de război. Or, potrivit art.22 alin.(1) din proiect, la intrarea în vigoare a prezentei legi, art.7 din Legea nr.190/2003 se abrogă, iar proiectul nu propune o altă soluție pentru categoriile de veterani de război prevăzute de acest articol, prin ce se creează un "vid legislativ". Mai mult, nota informativă care însoțește proiectul nu oferă careva comentarii cu privire la acest aspect, din care să rezulte o analiză a categoriilor propuse.</p>

Recomandări: Recomandăm reexaminarea normei propuse prin prisma comentariilor expuse supra, precum și completarea notei informative cu argumente care justifică categoriile de veterani de război propuse de proiect și prezintă soluții pentru categoriile de veterani de război prevăzuți de art.7 din Legea nr.190/2003.	
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> ● Lacună de drept ● Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative ● Prevederi discriminatorii 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> ● Generale

- 2 -	
Art.10 alin.(4) potrivit proiectului de lege Articolul 10. Statutul veteranilor de război [...] (4) Dovedirea împrejurărilor restrictive prevăzute la alin. (3) al prezentului articol revine <u>organului competent în stabilirea calității de veteran de război</u> sau se constată, după caz, prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă.	
Obiecții: Astfel, textul propus la art.10 alin.(4) este formulat într-un mod ambiguu, nefiind clar determinat subiectul care stabilește calitatea de veteran de război. Menționăm că norma nu întrunește condițiile de claritate și precizie, prin utilizarea cuvintelor "organului competent". Pentru a asigura respectarea condițiilor de precizie și claritate, precum și pentru a preveni interpretările abuzive, este imperios să se specifice în mod clar organul care are competența de a stabili calitatea de veteran de război.	
Recomandări: Recomandăm reexaminarea normei, astfel încât să se stabilească clar organul competent de stabilire a calității de veteran de război.	
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> ● Nedeterminarea entității publice responsabile/subiectului la care se referă prevederea 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> ● Generale

- 3 -	
Art.14 alin.(1), (2), art.19 alin.(2), art.22 alin.(1), (2) potrivit proiectului de lege Articolul 14. Alocația lunară de stat a veteranului de război (1) Drept omagiu și recunoștință pentru sacrificiul și devotamentul veteranilor de război, se stabilește o alocație lunară de stat în mărimea de 40% (2000 lei) din mărimea salariului minim pe țară, iar veteranilor cu dizabilități de pe urma războiului 60% din mărimea salariului minim pe țară (3000 lei). (2) Mărimea alocației lunare de stat prevăzută la alineatul (1) <u>se actualizează la fiecare majorare a salariului minim pe țară și se acordă veteranilor de război.</u> [...] Articolul 19. Măsurile de protecție socială a altor categorii de persoane care cad sub incidența prezentei legi [...] (2) Membrii familiilor veteranilor de război căzuți la datorie sau ale <u>veteranilor de război cu dizabilități de pe urma războiului</u> decedate li se acordă alocații lunare de stat în condițiile Legii nr. 121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație. [...] Articolul 22. Dispoziții finale și tranzitorii (1) Prezenta lege va intra în vigoare la 01.01.2025 și la intrarea în vigoare a prezentei legi, se abrogă articolele: 7, 8, art. 14 alin.(1) lit. a), lit. c) - lit. v), alin.(2) - alin.(7), art. 15 alin.(1) lit. a), lit. c) - lit.x), alin.(2) – alin.(8), art. 18, art. 21 și art.22 alin.(1) lit. d), lit. f) și lit. i) din Legea nr.	

190/2003 cu privire la veterani.

(2) Prevederile art.15 alin.(2) lit.a) din prezenta lege, nu se aplică în prezența excepțiilor stabilite la alineatul (1) din prezenta lege.

Obiecții:

Primo, analizând normele propuse la art.14 alin.(1) și (2), se pot observa discrepanțe în aplicare în ceea ce privește determinarea alocației lunare de stat acordată veteranilor de război și veteranilor cu dizabilități de pe urma războiului.

Astfel, potrivit alin.(1) al art.14 alocația lunară se stabilește în mărime de 40% veteranilor de război și 60% pentru veteranii cu dizabilități de pe urma războiului, din mărimea salariului minim pe țară, fiind specificat între paranteze suma de 2000 lei și respectiv de 3000 lei. În acest sens, se prezumă că la stabilirea sumelor respective, autorul a avut în vedere salariul minim pe țară stabilit pentru anul 2024, care este de 5000 lei. Acest fapt contravine alin.(2) al aceluși articol care stabilește că, mărimea alocației lunare de stat prevăzută la alineatul (1) se actualizează la fiecare majorare a salariului minim pe țară și se acordă veteranilor de război.

Potrivit art.3 alin.(4) din Legea nr.1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim, "*Cuantumul salariului minim se reexaminează de către Guvern după consultarea prealabilă a patronatelor și sindicatelor, ținându-se cont de modificarea indicelui prețurilor de consum și de evoluția salariului mediu pe economia națională în perioada de referință, de volumul produsului intern brut, de productivitatea muncii, precum și de mărimea valorică a minimumului de existență.*"

Ca urmare, prin stabilirea sumei exacte, se exclude aplicarea majorării alocației lunare de stat menționate supra în cazul în care salariul minim pe țară va crește anual.

Secundo, în ce privește excluderea art.8 din Legea nr.190/2003 cu privire la veterani (art.22 alin.(1) din proiect), la moment cadrul legal respectiv definește termenul de "*persoane cu dizabilități de pe urma războiului*", fiind totodată stabilite persoanele care se încadrează în această categorie. Însă, analizând per ansamblu prevederile proiectului propus, acestea pot admite situații incerte în aplicare în ce privește categoria respectivă de subiecți. În acest sens, deși art.14 alin.(1) și art.19 alin.(2) conține prevederi aplicabile și veteranilor cu dizabilități de pe urma războiului, proiectul nu oferă o definiție clară a noțiunii de "*veteran cu dizabilități de pe urma războiului*" și nu stabilește persoanele care se încadrează în această categorie, lăsând loc pentru interpretări și posibile confuzii.

Totodată, cu referire la alin.(2) al art.22 din proiect, se stipulează că dispozițiile art.15 alin.(2) lit.a) din proiect nu se aplică excepțiilor stabilite la alin.(1) din proiect. Pentru a evita interpretările abuzive la aplicare, norma propusă trebuie să fie formulată clar și precis. În acest sens, trimiterea la alin.(1), fără a specifica articolul concret din proiect care prevede excepțiile stabilite, poate genera incertidune referitor la excepțiile în prezența cărora este inaplicabil art.15 alin.(2) lit.a).

Recomandări:

Recomandăm excluderea de la art.14 alin.(1) a textelor "(2000 lei)" și "(3000 lei)".

Totodată, recomandăm completarea proiectului cu prevederi care definesc termenul de "*persoane cu dizabilități de pe urma războiului*", fiind totodată stabilite persoanele care se încadrează în această categorie.

La art.22, se propune excluderea alin.(2) ori specificarea normei concrete care stabilește excepțiile în prezența cărora art.15 alin.(2) lit.a) este inaplicabil.

Factori de risc:

● Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect

Riscuri de corupție:

● Generale

<ul style="list-style-type: none"> • Norme de trimitere defectuoase • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative • Concurența normelor de drept 	
--	--

- 4 -

Art.15 alin.(3) potrivit proiectului de lege

Articolul 15. Măsuri de protecție socială a veteranilor de război [...]

(3) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor menționate la alin.(2) al prezentului articol vor fi suportate din bugetul de stat, cu excepția celor prevăzute la lit.c) și d) care este suportată din contul bugetului asigurărilor sociale de stat.

Obiecții:

Astfel, norma propusă la alin.(3) al art.15 face referire la lit.d) din alin.(2) al aceluiași articol, ceea ce la aplicare poate fi deficil de stabilit sau nu poate fi stabilite în genere. În acest sens, examinînd conținutul alin. (2) se observă că acesta este divizat în trei litere a), b) și c).

Recomandări:

Recomandăm excluderea de la alin.(3) al art.15 a textului "și d)".

Factori de risc:

- Norme de trimitere defectuoase

Riscuri de corupție:

- Generale

- 5 -

Art.18 alin.(2) potrivit proiectului de lege

Articolul 18. Facilități acordate veteranilor de război de către autoritățile administrației publice locale [...]

(2) Autoritatea publică locală poate să prevadă înlesniri la plata impozitelor și taxelor locale pentru veteranii de război.

Obiecții:

Astfel, utilizarea cuvântului "poate" la art.18 alin.(2) potrivit proiectului conferă normei caracter coruptibil, ori utilizarea acestuia în textul normei analizate are sensuri multiple care rezidă în discreția autorității publice locale de a utiliza formulările permissive ale competențelor sale, după bunul plac, astfel încât să evite realizarea obligațiilor ce ar trebui să le revină. Caracterul relativ al acestor prevederi, generează un impact negativ la implementare, deoarece există riscul ca autoritatea publică locală să aplice norma discreționar reieșind din interesele/scopurile urmărite în ce privește stabilirea înlesnirilor la plata impozitelor și taxelor locale pentru veteranii de război.

Recomandări:

Recomandăm revizuirea/excluderea cuvântului "poate", astfel încât să fie excluse oportunitățile de manifestare a comportamentului discreționar de către responsabilii de aplicare a acestei norme.

Factori de risc:

- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Lipsa/insuficiența transparenței funcționării entităților publice

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - corupere activă
 - corupere pasivă
 - trafic de influență
 - conflict de interese și/sau favoritism
- Legalizarea actelor de:
 - abuz de serviciu

Art.20 și 21 potrivit proiectului de lege

Articolul 20. Alocații de stat veteranilor de război pentru merite deosebite față de stat

(1) Au dreptul la alocație lunară de stat veteranii de război care au fost decorați cu distincții de stat pentru merite deosebite față de stat, în temeiul Legii nr.1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova și Hotărârii Parlamentului nr. 533/1995.

(2) Alocația lunară de stat se stabilește în următoarele cuantumuri: [...]

j) soției/soțului sau mamei/tatălui veteranului de război decorat post-mortem cu "Ordinul Republicii" sau cu ordinul "Ștefan cel Mare" – 700 de lei. Alocația nominală se plătește soției ori soțului, după caz, iar în lipsa acestora – mamei persoanei decorate post-mortem. În lipsa soției/soțului și a mamei, alocația nominală se plătește tatălui.

(3) Veteranii de război care se încadrează în două sau mai multe categorii de beneficiari specificate la alin. (2) li se stabilește alocație de stat pentru merite deosebite față de stat pentru fiecare distincție.

(4) Veteranii de război specificați în prezentul articol la alin. (2) beneficiază de alocație lunară pentru merite deosebite față de stat indiferent de faptul dacă sunt sau nu angajați sau beneficiari de pensii ori alocații sociale de stat și dacă au sau nu au domiciliul în Republica Moldova.

Articolul 21. Modul de stabilire și de plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat

(1) Modul de stabilire și de plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat, precum și de confirmare a dreptului la alocație, se stabilește de către Guvern.

(2) Alocațiile nominale de stat pentru merite deosebite față de stat se stabilesc de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.

(3) Alocațiile de stat pentru merite deosebite față de stat stabilite în conformitate cu prezenta lege se plătesc din mijloacele bugetului de stat de către organele de asigurări sociale de stat.

Obiecții:

Prin examinarea normelor citate, se constată că acestea folosesc termeni diferiți cu referire la plată acordată veteranilor de război. Numirea în moduri diferite a plății respective prin utilizarea termenilor "alocație de stat", "alocație nominală", "alocație de stat pentru merite deosebite față de stat" și "alocație nominală de stat pentru merite deosebite față de stat" poate genera confuzii în interpretarea normelor propuse, din cauza ambiguității create de numirea în moduri diferite a alocației. Acest fapt poate duce la practici abuzive din partea responsabililor de acordare discreționară a plăților respective veteranilor de război.

Recomandări:

Recomandăm reezaminarea normelor propuse la art.20 și 21 din proiect conform comentariilor expuse supra.

Factori de risc:

- Utilizarea neuniformă a termenilor

Riscuri de corupție:

- Generale
- Legalizarea actelor de:
 - abuz de serviciu

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova și are drept scop de a separa categoriile de veterani de război de celelalte categorii de veterani care fac obiectul reglementării la momentul actual în Legea nr.190/2003 cu privire la veterani.

Prin analizarea normele elaborate, s-a constatat că proiectul propune stabilirea statutului juridic al veteranilor de război cetățeni ai Republicii Moldova, drepturile și garanțiile sociale ale acestora. În acest sens, proiectul prevede competențele autorităților publice responsabile de elaborarea și implementarea politicilor publice în domeniu, precum și coordonarea politicii de stat, programelor, planurilor de acțiuni de protecție socială a veteranilor de război de către Consiliul Național pentru problemele veteranilor de război, instituit de către Guvern, se definește statutul veteranilor de război și se prezintă categoriile acestora, este reglementat rolul asociațiilor veteranilor de război în promovarea și valorificarea garanțiilor și intereselor veteranilor de război. La fel, proiectul conține reglementări despre protecția socială a veteranilor de război, medicală și facilitățile de care vor beneficia veteranii de război, precum și se propune ca mijloacele financiare alocate pentru biletele de tratament sanatorial și pentru compensarea cheltuielilor de transport să poată fi monetizați și repartizați lunar.

Proiectul promovează interesele veteranilor de război de a beneficia de un cadrul normativ perfecționat privind statutul juridic, drepturile și garanțiile sociale, ceea ce este conform interesului public. Potrivit autorului: *"[...] proiectul de lege vine să contureze respectul față de veteranii de război, prin promovarea patriotismului în societate, asigurarea plenară a implementării garanțiilor prevăzute și la moment de Legea nr.190/2003 cu privire la veterani, unele dintre care poartă un caracter declarativ."*

Însă, proiectul este formulat confuz cu referire la categoriile de veterani de război, nu este clar determinat subiectul care stabilește calitatea de veteran de război, se observă discrepanțe în aplicare în ceea ce privește determinarea alocației lunare de stat acordată veteranilor de război și veteranilor cu dizabilități de pe urma războiului, utilizarea cuvântului *"poate"* generează un impact negativ la implementare, deoarece există riscul ca autoritatea publică locală să aplice norma discreționară reieșind din interesele/scopurile urmărite în ce privește stabilirea înlesnirilor la plata impozitelor și taxelor locale pentru veteranii de război. La fel, proiectul este lacunar în ce privește utilizarea termenului de *"persoane cu dizabilități de pe urma războiului"* și persoanele care se încadrează în această categorie, precum și folosește termeni diferiți cu referire la plata acordată veteranilor de război.

Prin urmare, proiectul de decizie conține factori de risc și riscuri de corupție, fiind recomandabil revizuirea acestuia prin prisma obiecțiilor și recomandărilor prezentate în prezentul raport de expertiză anticorupție.

10.07.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Xenia VAMEȘ , Inspector principal

Digitally signed by Xenia Vameș
Date: 2024.07.10 13:38:14 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

